

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ KOMISJI EDUKACJI I NAUKI

(NR 106)

z dnia 17 czerwca 2026 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji Edukacji i Nauki (nr 106)

17 czerwca 2026 r.

Komisja Edukacji i Nauki, obradująca pod przewodnictwem poseł **Krystyny Szumilas (KO)**, przewodniczącej Komisji, rozpatrzyła i zaopiniowała dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 r. (druk nr 2629) wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli (druk nr 2681) w zakresie:

- 1) części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka:
 - a) dochody i wydatki,
 - b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
 - c) dotacje podmiotowe i celowe,
 - d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym;
- 2) agencji wykonawczych:
 - a) Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
 - b) Narodowego Centrum Nauki;
- 3) państwowych osób prawnych:
 - a) Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej,
 - b) Centrum Łukasiewicz,
 - c) Akademii Kopernikańskiej;
- 4) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem, w zakresie działu 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka: – wydatki;
- 5) części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk:
 - a) dochody i wydatki,
 - b) dotacje podmiotowe i celowe;
- 6) części budżetowej 90 – Akademia Kopernikańska:
 - a) dochody i wydatki,
 - b) dotacje podmiotowe i celowe;
- 7) części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie:
 - a) dochody i wydatki,
 - b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
 - c) dotacje podmiotowe i celowe;
- 8) państwowej osoby prawnej – Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego;
- 9) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, poz. 29.

W posiedzeniu udział wzięli: **Marek Gzik** sekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz ze współpracownikami, **Henryk Kiepusa** sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej wraz ze współpracownikami, **Tomasz Rabiej** naczelnik Wydziału Oświaty, Nauki i Szkolnictwa Wyższego i **Edyta Prawica** naczelnik Wydziału Finansowania Inwestycji i Koordynacji Budżetowej w Departamencie Finansowania Sfery Budżetowej Ministerstwa Finansów, **Konrad Kostępski** p.o. dyrektor Departamentu Spraw

Spółecznych Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikiem, **Milena Tymendorf** p.o. wicedyrektor Departamentu Rozwoju i Gospodarki Najwyższej Izby Kontroli, **prof. dr hab. n. farm. Krzysztof Józwiak** dyrektor Narodowego Centrum Nauki wraz ze współpracownikami, **dr Łukasz Gołota** zastępca dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej wraz ze współpracownikami, **Jolanta Itrich-Drabarek** wiceprezes Centrum Łukasiewicz wraz ze współpracownikami, **Małgorzata Milian-Pogonowska** dyrektor Działu Finansów i Administracji Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, **dr Urszula Starakiewicz-Krawczyk** dyrektor Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego **Monika Kallista** kanclerz Polskiej Akademii Nauk wraz ze współpracownikami, **Jerzy Smoliński** członek prezydium Krajowej Sekcji Oświaty i Wychowania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”, **Adam Ostrowski** asystent prezesa Związku Miast Polskich – specjalista ds. legislacyjnych oraz **Jakub Traczyk** asystent przewodniczącej Komisji.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Agnieszka Kalinowska-Wójcik** i **Michał Kościński** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dzień dobry państwu. Otwieram posiedzenie Komisji Edukacji i Nauki.

Witam panie i panów posłów. Witam zaproszonych gości. Witam pana ministra Henryka Kiepurę, sekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej. Witam pana ministra Marka Gzika, sekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Witam przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli, Ministerstwa Finansów, Polskiej Akademii Nauk, Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Instytutu Rozwoju Języka Polskiego, Narodowego Centrum Nauki, Centrum Łukasiewicz. Witam przedstawicieli związków zawodowych.

Stwierdzam kworum.

Porządek dzienny posiedzenia obejmuje rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2025 r., druk nr 2629, wraz z analizą Najwyższej Izby Kontroli, druk nr 2681, w zakresie działania Komisji. Porządek dzienny posiedzenia został przyjęty przez prezydium Komisji.

Przechodzimy do realizacji porządku. Przypominam, że zgodnie z art. 106 ust. 2 regulaminu Sejmu, Komisja przekazuje Komisji Finansów Publicznych stanowisko zawierające wnioski oraz opinie, wraz z uzasadnieniem.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego – Rozpatrzenie i zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej nr 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka oraz agencji wykonawczych: Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Narodowego Centrum Nauki, państwowych osób prawnych, czyli Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, Centrum Łukasiewicz i Akademii Kopernikańskiej.

Proszę o zabranie głosu pana ministra Marka Gzika, sekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Marek Gzik:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Przepraszam, panie ministrze, jedna uwaga. Wszyscy posłowie otrzymali materiały dotyczące wykonania budżetu, więc prosimy w bardzo skondensowanej formie.

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

Oczywiście, że tak, pani przewodnicząca. Zatem pozwólcie państwo, że przedstawię wykonanie budżetu za rok 2025 w tej pierwszej części, chodzi o część 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka.

Dochody w ustawie budżetowej na rok 2025 w części 28 zaplanowano w wysokości 128 400 tys. zł. Wykonanie tych dochodów w tej części wyniosło 266 400 tys. zł, to jest na poziomie 207,5%, głównie w dziale 730 w kwocie 248 100 tys. zł.

Wydatki w ustawie budżetowej na rok 2025 w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka zaplanowano w czterech działach budżetowych w łącznej kwocie 34 047 300 tys. zł. W trakcie trwania roku budżetowego plan wydatków zwiększono łącznie o 455 100 tys. zł, to jest do wysokości 34 502 400 tys. zł, z tego do kwoty 33 179 100 tys. zł w ramach środków budżetu państwa i 1 323 300 tys. zł w ramach budżetu środków europejskich. Ponadto minister nauki i szkolnictwa

wyższego stosownymi decyzjami dokonał w budżecie części 28 blokady środków finansowych w terminie do 31 grudnia 2025 r. w łącznej kwocie 35 900 tys. zł.

Wykonanie wydatków w 2025 r. wyniosło 34 007 700 tys. zł, to jest na poziomie 98,6% planu po zmianach, z tego w ramach środków budżetu państwa – 33 008 900 tys. zł; budżetu środków europejskich – 998 800 tys. zł.

Podobnie jak w przypadku dochodów, zasadniczą część realizowanych wydatków w części 28 stanowiły wydatki w dziale 730 – 33 572 300 tys. zł, co stanowiło 98,7% ogółu wydatków w części 28.

W zakresie działu 730 realizowano: wydatki bieżące, to jest kwota 31 365 700 tys. zł; wydatki majątkowe krajowe na poziomie 952 100 tys. zł; wydatki na realizację projektów Unii Europejskiej w łącznej kwocie 1 254 500 tys. zł.

Największy udział w realizacji wydatków bieżących miała grupa wydatków dotacji w subwencji w kwocie 30 368 300 tys. zł, w tym tylko na subwencje z budżetu na utrzymanie, rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego dla jednostek zaliczanych i niezaliczanych do sektora finansów publicznych przeznaczono kwotę 24 218 900 tys. zł. W pozostałych trzech działach budżetowych zrealizowano wydatki w kwocie 435 400 tys. zł.

Dotacje podmiotowe i celowe. W części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka na dotacje podmiotowe według planu po zmianach na rok 2025 przeznaczono środki w wysokości 2 386 500 tys. zł, które zostały zrealizowane na poziomie 99,7% zł. Tu może nie będę wyliczał szczegółów na poszczególne agencje.

W części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka na dotacje celowe według planu po zmianach na rok 2025 przeznaczono środki w wysokości 4 613 200 tys. zł, które zostały zrealizowane na poziomie 98,1%.

Program wieloletni. W roku 2025, proszę państwa, w ramach części 28 realizowany był program wieloletni „Rządowy program poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy – VI etap”. Na realizację tego programu w 2025 r. zaplanowano środki w wysokości 12 000 tys. zł; zrealizowano na poziomie 11 800 tys. zł.

Plan finansowy agencji wykonawczych.

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Wydatki ogółem NCBR w roku 2025 wyniosły łącznie 2 352 800 tys. zł, to stanowiło 76,5% planu po zmianach. W 2025 r. NCBR finansowało programy strategiczne, programy dotyczące badań aplikacyjnych, programy międzynarodowe, programy dotyczące wsparcia rozwoju kadry naukowej – tu bardzo popularny program LIDER. Zadania NCBR realizowane były również za pośrednictwem spółek. To także projekty w ramach programu wieloletniego „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy – VI etap”, okres realizacji to lata 2023–2025, i realizacja zadań na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa.

Narodowe Centrum Nauki. NCN działa na podstawie ustawy oczywiście. Przychodami centrum są dotacje otrzymane z budżetu państwa na realizację zadań ustawowych oraz na pokrycie kosztów związanych z zarządzaniem i wykonywaniem zadań, a także przychody uzyskane z innych źródeł, w tym środki otrzymane od krajowych i zagranicznych podmiotów finansujących programy badawcze.

Wydatki ogółem NCN w 2025 r. wyniosły 1 760 700 tys. zł, w tym na realizację zadań ustawowych to było 1 698 400 tys. zł, co stanowiło 96,8% wydatków ogółem. W ramach prowadzonej działalności NCN finansowało przede wszystkim realizację badań: finansowanie zakupu lub wytwarzania aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do realizacji tych projektów – i tutaj mamy OPUS, SONATA BIS, ARTIQ – mających na celu stworzenie unikatowego warsztatu naukowego lub powołanie nowego zespołu naukowego oraz mających na celu realizację pionierskich badań naukowych, w tym interdyscyplinarnych ważnych dla rozwoju realizacji przez doświadczonych naukowców w ramach programu MAESTRO. Inne badania naukowe: MINIA-TURA, „Polskie powroty”, współpraca międzynarodowa, zadania zlecone przez ministerstwo właściwe do spraw szkolnictwa wyższego i nauki dla rozwoju badań podstawowych – to programy SONATINA, DIOSCURI, partnerstwo EQSC, przyznane nagrody Narodowego Centrum Nauki zgodnie z regulaminem określonym przez radę i zatwierdzonych przez ministra.

Kolejna agencja nadzorowana przez ministerstwo – Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej. Przychody pochodziły głównie z dotacji celowych. Wydatki ogółem wyniosły w 2025 r. 282 000 tys. zł – to było zaplanowane. Wydatkowanych zostało 246 600 tys. zł, co stanowiło 87,5% wydatków ogółem.

W 2025 r. agencja realizowała 61 zadań. Beneficjentami działań NAWA były osoby indywidualne, studenci, doktoranci, naukowcy, lektorzy języka polskiego oraz podmioty instytucjonalne, wśród nich polskie uczelnie, instytuty badawcze oraz instytuty naukowe Polskiej Akademii Nauk. Środki przeznaczone zostały m.in. na następujące programy: „Polskie powroty”, „Bekker NAWA”, „Partnerstwa strategiczne NAWA”, „Ster NAWA”, „Anders”, „Lektorzy”, „Solidarni z Ukrainą”, „Uniwersytety europejskie”.

I kolejna – Sieć Badawcza Łukasiewicz. Przychody to głównie dotacje i subwencje.

Wydatki ogółem Centrum Łukasiewicz wyniosły 55 200 tys. zł. Centrum Łukasiewicz w roku 2025 finansowało w ramach otrzymanych przez ministerstwo subwencji zadania związane z bieżącą działalnością centrum, w tym wynagrodzenia osobowe pracowników. W zakresie dotacji celowej przeznaczonej na inwestycje dokonało zakupów związanych z zapewnieniem odpowiedniego poziomu funkcjonowania i bezpieczeństwa infrastruktury IT.

W 2025 r. w ramach subwencji przekazanej dla instytutów Sieci Badawczej Łukasiewicz zrealizowano wydatki o łącznej kwocie 463 600 tys. zł. W ramach subwencji sfinansowano działalność bieżącą, w tym rozwój kompetencji badawczych, zatrudnienie kadry i rozwój zawodowy pracowników pionu badawczego, utrzymanie infrastruktury badawczej i informatycznej, działania związane z komercjalizacją wyników badań i prac rozwojowych.

Kolejna instytucja – Akademia Kopernikańska. Akademia Kopernikańska ma państwową osobowość prawną, została powołana do życia na mocy ustawy. Informacje o wydatkach Akademii omówię w referowaniu punktu piątego obrad, bo mamy taki punkt przewidziany w naszym planie dzisiejszego posiedzenia.

Nie wiem, pani przewodnicząca, czy mam przejść teraz do Polskiej Akademii Nauk, bo to mamy... Tak, mogę?

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

To później. Na razie mamy te jednostki, które przeczytałam...

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

Wobec tego dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

...czyli Narodowe Centrum Badań, Narodowe Centrum Nauki, agencje: Centrum Łukasiewicz i Akademia Kopernikańska. Dziękuję.

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

To tyle z mojej strony. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo, panie ministrze.

Proszę o zabranie głosu przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli – też w zakresie tych jednostek i części budżetowej 28.

Nie ma przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli.

P.o. wicedyrektor Departamentu Rozwoju i Gospodarki Najwyższej Izby Kontroli Milena Tymendorf:

Jestem. Są problemy techniczne, przepraszam.

Doradca ekonomiczny w Departamencie Spraw Społecznych Najwyższej Izby Kontroli Mirosław Miłoś:

Mały problem...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

To proszę sygnalizować, sekretariat pomoże.

P.o. wicedyrektor departamentu NIK Milena Tymendorf:

Jasne.

Doradca ekonomiczny w NIK Mirosław Miłoś:

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 28.

Objęta kontrolą próba wydatków wykazała, że zostały one poniesione w sposób prawidłowy, w granicach kwot określonych w planie finansowym, z zachowaniem zasad gospodarowania

środkami publicznymi określonymi w przepisach ustawy o finansach publicznych, i na zadania służące celom jednostki. Stwierdzono, że nadzór i kontrola były sprawowane prawidłowo. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

W takim razie proszę panią poseł Dorotę Olko o przedstawienie koreferatu i wniosków do opinii Komisji.

Posel Dorota Olko (Lewica):

Pani przewodnicząca, panie ministrze, Wysoka Komisjo, postaram się nie powtarzać informacji, które już padły, tylko od razu się do nich ustosunkować. Przejdę od ogółu do szczegółu.

Zważywszy na pozytywną ocenę NIK, która stwierdza, że wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, i opinię BEOS, która także zwraca uwagę na precyzję w wydatkowaniu środków z budżetu krajowego, rekomenduję Komisji przyjęcie sprawozdania.

Ale chciałabym zwrócić uwagę na kilka rzeczy, które wydają się istotne z punktu widzenia planowania przyszłych działań i rozwoju polskiej nauki. Pozwolę sobie dopytać o kilka kwestii.

Może zacznę od kwestii umiędzynarodowienia, bo w materiałach, które otrzymaliśmy, widać, że o ile wszystkie wskaźniki mierzące realizację zadania mającego na celu podniesienie poziomu wyników badań naukowych i zapewnienie dostępu do edukacji na poziomie wyższym są zadowalające, o tyle jeżeli chodzi o udział studentów zagranicznych w ogóle studentów, ten odsetek jest poniżej planu. Wszyscy wiemy, że oczywiście to ma związek ze zmianami wynikającymi z ustawy wizowej. Już podjęliśmy działania legislacyjne z inicjatywy ministerstwa mające na celu usprawnienie rekrutacji w tym roku.

Warto też zaznaczyć, że ustawa wizowa przewidywała środki na zwiększenie zatrudnienia w NAWA, ale pamiętam, że były trudności, opóźnienia związane z przekazaniem tych środków. Na podstawie danych dotyczących zatrudnienia w Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, na podstawie zwiększenia liczby etatów, domyślam się, że udało się wzmocnić te kadry, ale gdyby było inaczej, jeśli tu dalej są jakiegokolwiek problemy, to pewnie bylibyśmy wdzięczni za informację.

Przede wszystkim tu pytanie do ministerstwa, ale też do kierownictwa NAWA: jak ogólnie oceniają państwo przygotowanie do rekrutacji, która właściwie już się zaczyna w tym roku?

Druga kwestia to inwestycje. Dotacje celowe przeznaczono na 134 zadania inwestycyjne. Tutaj już kolejny raz zwrócę uwagę na to, bo to się wydaje może poboczne, ale te inwestycje, które mają na celu zwiększanie bezpieczeństwa pożarowego, są bardzo istotne, bo z kolei NIK przy innych okazjach zwracał uwagę na to, jaki jest problem z tym na polskich uczelniach, więc dobrze, że to się dzieje. Tu wykorzystanie środków jest też na wysokim, prawie że planowanym poziomie, ale z drugiej strony widzimy, że mówiąc najprościej, wciąż sporo środków przeznaczonych na inwestycje wraca niewykorzystanych z uczelni. Ja się zastanawiam przede wszystkim, czy widać tu jakąś tendencję, bo wiadomo, że był COVID, przerwane łańcuchy dostaw i w poprzednich latach było dużo utrudnień, jeżeli chodzi o realizację inwestycji, więc chciałabym zapytać, czy widać tu jakąś poprawę.

Rzecz, na którą zwraca uwagę BEOS, to są trudności z absorpcją środków unijnych. To jest w zasadzie jedyny współczynnik, który jest znacznie niższy w stosunku do planu. Sam BEOS zwraca też uwagę, że to nie jest coś, co pojawiło się nagle, tylko strukturalny problem, który mamy od lat. Zatem chciałabym zapytać: jakie ministerstwo podejmuje działania, żeby przezwyciężyć ten problem? Czy tak samo jak biuro analiz, które mówi, że to jest problem z optymalizacją procedur zarządzania projektami unijnymi, definiują państwo te źródła trudności?

I kwestia ostatnia... czy przedostatnia to jest pytanie dotyczące NCN. BEOS formułuje dosyć odważną, powiedziałabym, tezę, że planowanie wydatków NCN było bardzo zachowawcze. Dlatego mówię, że to teza odważna, bo jak rozumiem, chodzi tu głównie o zachowawczość, jeżeli chodzi o planowanie dochodów z odsetek i zwrotów. Wydaje mi się, że byłoby to wręcz niepokojące liczyć w prognozowaniu na jak największe dochody z tego źródła. Ale w tym miejscu oczywiście trudno nie dotknąć kwestii ostatnich decyzji, zmian w zasadach składania wniosków grantowych i nie zapytać, czy są one konieczne. Pojawia się tutaj oczywiście kwestia obligacji – jak wygląda kwestia realizacji?

Chciałabym na koniec powiedzieć o jeszcze jednej rzeczy, która wiąże się pośrednio z wykonaniem budżetu, ale dotyczy właściwie stricte wydatkowania środków publicznych, więc chyba jest

to najlepszy moment, żeby o tym powiedzieć. A przypominałam sobie o tym, czytając o dotacjach celowych, gdzie pojawia się przy środkach przeznaczonych na rzecz środowiska akademickiego, sportu itd. realizowanie celu zmniejszania dropoutu. Jak najbardziej potrzebujemy takich działań i dobrze, że to się dzieje, ale rektorzy zwracają uwagę – mam wrażenie, że to jest coraz bardziej alarmujący głos – że obok problemu dropoutu, który wynika z wielu czynników: z kwestii społecznych, z kwestii zdrowia psychicznego, neuroróżnorodności itd., jest coraz większy problem z niepodejmowaniem studiów. Tutaj środowisko akademickie zwraca uwagę na to, że uczelnie po prostu ponoszą niepotrzebnie koszty na uruchamianie często całych grup, które potem liczą jedną, dwie osoby albo właściwie prawie nie istnieją. Zatem myślę, że myśląc o gospodarowaniu środkami publicznymi, trzeba by było zwrócić uwagę na ten problem, jak możemy to rozwiązać, żeby takie zjawisko ograniczyć.

Tak jak powiedziałam, rekomenduję przyjęcie sprawozdania.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję, ale zanim oddam państwu głos, proponuję, abyśmy to uporządkowali – czas wystąpienia cztery minuty. Czy jest zgoda? Jest zgoda.

Bardzo proszę, pan poseł Schreiber.

Poseł Łukasz Schreiber (PiS):

Dziękuję. Pani przewodnicząca, panie ministrze, Wysoka Komisjo, mam następujące krótkie pytania związane w jakimś stopniu pewnie pośrednio z tematem dzisiejszych obrad Komisji, ale nie widzę powodu, żebyśmy o tym nie porozmawiali i żeby na przykład zwoływać nadzwyczajne posiedzenie Komisji.

Panie ministrze, po raz kolejny udało się wywołać państwu taki efekt burzy, bo kiedy powołano nowy skład zespołu identyfikującego członków Rady NCN, w jego składzie nie ma kogokolwiek, kto by kiedykolwiek otrzymał grant w NCN. Czy mógłby pan – nawet nie tylko nam, ale po prostu całemu środowisku – wytłumaczyć jaka logika za tym stała, w jaki sposób dokonywano tych decyzji. To ma przecież później ogromny wpływ na to, w jaki sposób środki są wydawane. Ponieważ członków Rady NCN ma wybierać właśnie te pięć osób, które – jak widzimy z bazą projektów – łącznie prowadziły zero projektów, a tymczasem w skład tego zespołu powinny być powołane osoby o uznanym światowym dorobku naukowym, aktywne zawodowo i prowadzące badania naukowe, i wreszcie reprezentujące różne dziedziny nauki i środowiska naukowego.

I drugie pytanie, które dotyczy Sieci Badawczej Łukasiewicz i też działań, wydatków, które są podejmowane. Mamy finał sprawy, którą obecny prezes Sieci Badawczej Łukasiewicz pan doktor Hubert Cichocki... skierował zawiadomienie do prokuratury na swojego poprzednika. Prokuratura po śledztwie uznała, że chciał zatrzymać wysokiej klasy specjalistów, dochował wysokiej staranności. Czy także za tymi decyzjami, za skierowaniem tego zawiadomienia też nie poszły wcześniej... nie przeznaczano jakichś środków na te działania, jakieś wewnętrzne audyty? I czy nie uważa pan, że jednak jest to w dużej mierze kompromitacja obecnego kierownictwa Sieci Badawczej Łukasiewicz?

To tyle może w tym temacie. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję.

Pan poseł Dolata.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Dziękuję bardzo. Będę kontynuował wątek, który rozpoczął pan poseł Schreiber i chciałbym zapytać o efekty działania nowego kierownictwa Sieci Badawczej Łukasiewicz. Ponieważ jednym z zarzutów, które było formułowane również na posiedzeniach Komisji, podkomisji, był brak strategii, którym obarczano właśnie poprzednie kierownictwo.

Nowe kierownictwo taką strategię przygotowało, jednym z głównych wątków tej strategii był wzrost przychodów z komercjalizacji. Mamy dane za rok 2025 – przychody z komercjalizacji to jest 12 570 tys. zł. I teraz porównajmy to do roku 2024, kiedy te przychody wyniosły blisko 23 000 tys. zł, czyli mamy spadek przychodów z komercjalizacji o 45%. Czy to nie jest dla ministerstwa sygnał, że nowe kierownictwo, które przeprowadziło gigantyczne czystki kadrowe, które właśnie złożyło to fałszywe zawiadomienie do prokuratury, kierowanej przez was przecież, i ta wasza prokuratura wystawiła temu poprzedniemu kierownictwu tak naprawdę laurkę...

Czy w związku właśnie z tymi informacjami – bo pan minister jakoś tak dziwnym trafem zupełnie nie wspomniał o tym elemencie, czyli o przychodach z komercjalizacji – to nie jest jednak argument za tym, że ci, którzy dzisiaj kierują Siecią Badawczą Łukasiewicz, są po prostu absolutnie niekompetentni i doprowadzają do upadku tę ważną instytucję?

Te przychody to już jest poniżej 0,5% przychodów ogółem, a w strategii zapisano, że to będzie 5% przychodów. W odpowiednikach, czyli na przykład w tym niemieckim Fraunhoferze, przychody z komercjalizacji, w zależności od konkretnego roku, to jest ok. 4–5%, czyli to, co napisano w tej naszej, czy tam waszej strategii. Absolutna katastrofa, kompromitacja.

Jeszcze jedno. Co z Akademią Kopernikańską? Chcieliście zlikwidować Akademię Kopernikańską. Jak wam się nie udało zlikwidować, postanowiliście zagłodzić tę instytucję, która jako jedyna polska instytucja naukowa zatrudniała laureatów Nagrody Nobla. Czy w związku z tym, że ta likwidacja wam się nie udała i się nie uda, o czym doskonale wiecie, przywrócić finansowanie na takim poziomie, który pozwoli na realizację statutowych zadań Akademii Kopernikańskiej? A przypominę, że zbliża się termin kolejnego kongresu kopernikańskiego, na jego zorganizowanie są potrzebne znaczne środki finansowe. Pierwszy kongres kopernikański przyniósł polskiej nauce naprawdę bardzo duży rozgłos, to odbiło się szerokim echem w środowiskach naukowych na całym świecie. Likwidowanie było jakimś kompletnym szaleństwem. Czy wyciągnęliście jakieś...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Proszę o konkluzję, czas minął.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Konkluzja jest właśnie: czy wyciągnęliście jakieś wnioski z tej obłędnej polityki niszczenia polskiej nauki?

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Czy jeszcze ktoś? Nie ma więcej zgłoszeń.

Bardzo proszę, panie ministrze, o odpowiedzi na pytania.

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, rozpocznę od odpowiedzi na uwagi, opinie pani poseł Olko.

Proszę państwa, umiędzynarodowienie to jest bardzo ważny aspekt tak naprawdę rozwoju polskiej nauki. W kontaktach międzynarodowych oczywiście nie wyważamy otwartych drzwi, ale jesteśmy inspirowani doświadczeniem naukowców czy też doświadczeniem ośrodków zagranicznych. Przywiązujemy do tego bardzo wiele uwagi. W tej chwili kończymy całą strategię umiędzynarodowienia polskiej nauki. Jesteśmy w takim procesie już w zasadzie na ostatnim etapie – będziemy wkrótce opiniować przygotowaną strategię.

Z pewnym bólem muszę powiedzieć o jednym niezaprzeczalnym fakcie, który powoduje to, że... I to polityka Prawa i Sprawiedliwości i tak naprawdę prawej sceny politycznej, ta nagonka na migrację powoduje, że na tym niezwykle cierpią polskie uczelnie. Polskie uczelnie, które, proszę państwa, mają bardzo atrakcyjną ofertę dydaktyczną, którą adresujemy oczywiście do młodzieży, która kończy szkoły średnie, absolwentów naszych matur, ale przez lata był to znakomity produkt eksportowy: kształcenie dla studentów zagranicznych, którzy – chcę powiedzieć i to podkreślić z mocą – przyjeżdżają do naszego kraju, za te studia płacą, ponadto utrzymują się, zostawiając znaczące środki. Tak było przez lata w ośrodkach, w których podejmowali studia. To jest kwestia utrzymania, wyżywienia itd. Przez całą nagonkę, która spowodowała, że nasze społeczeństwo bardzo mocno odwraca się i jest negatywnie nastawione do migrantów, zaostrzyliśmy warunki wizowe. To spowodowało, że liczba studentów przyjeżdżających z innych krajów, by studiować w naszym kraju, drastycznie spadła.

Co to powoduje? To powoduje, że uczelnie, które mierzą się z tak naprawdę katastrofą demograficzną w naszym kraju, a więc znaczącym spadkiem liczby studentów, niestety mają szeroką ofertę i możliwość studiowania na naszych uczelniach dla znacznie większej liczby osób i nie są to już studenci i absolwenci naszych szkół średnich. Dotychczas byli to jeszcze studenci z... czy też młodzież z innych krajów. Dzisiaj to zostało mocno ograniczone i uczelnie, proszę państwa, zwracają się do nas z apelem, by odblokować możliwość studiów dla młodzieży z zagranicy, ponieważ dzisiaj, jeżeli utrzyma się ten trend i będziemy tak mocno redukować...

czy też zaostrzamy dostęp do studiowania na naszych uczelniach, to powoduje to, że przychody drastycznie spadają i musimy rozpocząć dyskusję albo o łączeniu uczelni, albo, proszę państwa, o zamykaniu uczelni, ponieważ nie potrzebujemy tylu miejsc na studiach, w momencie gdy tak spada liczba absolwentów szkół średnich.

I tu mój apel do m.in. Prawa i Sprawiedliwości. Proszę państwa, nie róbcie nagonki, szczególnie jeżeli chodzi o możliwość studiowania młodych ludzi z zagranicy – do tego, by przyjeżdżali do naszego kraju i studiowali. Ja sam...

Posel Zbigniew Dolata (PiS):

Kto robi nagonkę? Panie ministrze, niech pan odpowiada na pytania...

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

Między innymi pan poseł.

Ja sam, proszę państwa, kieruję katedrą, w której mam doktorantkę z Pakistanu. Znako-mita młoda dziewczyna, która bardzo wiele wnosi, i ta współpraca w zespole bardzo dobrze się układa – jest bardzo silnym wsparciem dla zespołu badawczego. Niestety ta nagonka powoduje, że my też blokujemy nasze granice, przyjeżdża coraz mniej tych młodych ludzi, którzy nie tylko by finansowo wspierali nasze uczelnie, ale także byłiby wsparciem dla realizacji ambitnych projektów badawczych.

Proszę państwa, jeżeli chodzi o nakłady na inwestycje, tu mamy sukces. To jest sukces w postaci wzrostu nakładów na inwestycje zarówno związane z kształceniem, jak i realizacją badań nauko-wych. Rok do roku 26%. W tym roku zaplanowaliśmy budżet 952 000 tys. zł na ten cel.

Teraz, jeżeli mogę poprosić, ponieważ o umiędzynarodowieniu to w szczególności chyba najlepiej, jeżeli powie pan dyrektor Gołota reprezentujący Narodową Agencję Wymiany Akademickiej.

Panie dyrektorze, jeżeli można prosić o uzupełnienie tego mojego fragmentu wypowiedzi, a, pani przewodnicząca, za chwileczkę powrócę do odpowiedzi na kolejne pytanie. Panie dyrektorze, jeżeli mogę prosić.

Zastępca dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej dr Łukasz Gołota:

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, panie ministrze, Wysoka Komisjo, 14 sierpnia 2025 r. została zatwierdzona zmiana planu finansowego agencji NAWA, po czym w dniu 28 sierpnia 2025 r. NAWA otrzymała decyzję o przyznaniu środków na realizację zadań nałożonych właśnie tą ustawą wizową od 1 lipca. Środki realnie wpłynęły we wrześniu, więc mieliśmy troszeczkę poślizgu i NAWA musiała te nowe obowiązki pełnić starymi siłami. Natomiast obecnie już wszystkie etaty, które przyznała ta ustawa, zostały obsadzone. Została przeprowadzona rozbudowa SYRENA, czyli specjalnego systemu – na całym świecie można całkowicie w sposób zdigitali-zowany składać dokumenty celem przeprowadzenia postępowania o uznanie dyplomu. Na bieżąco monitorujemy sprawę, właściwie już nie mamy zaległości, więc te procedury zostały wdrożone. Rozbudowaliśmy też, przystosowaliśmy powierzchnie biurowe agencji – pełne obłożenie.

I też obserwujemy, że ta ustawa spełniła swoje role, bo generalnie, jak pan minister był uprzejmy zauważyć, troszeczkę spadła nam liczba studentów zagranicznych, natomiast najbar-dziej liczba studentów spadła uczelniom prywatnym, niekoniecznie tym, które były zaintereso-wane prawdziwym kształceniem studentów, tylko po prostu... Tutaj rzeczywiście jest to bolesne dla tych jednostek. Natomiast akademie publiczne – z informacji uzyskanych z MSZ i z KRASP – tak bardzo nie ucierpiały.

I chyba z dobrych wiadomości jeszcze tyle, że bardzo upłynniły się kolejki wizowe w naszych placówkach konsularnych, co jest powiązane z tym, że już nie ma składanych fałszywych wnio-sków, czyli ci, co składali wnioski wizowe jako studenci... już po prostu nie ma tych wniosków i obecnie to oczekiwanie jest krótsze. U nas też te procedury już się... nie mamy zaległości, więc oceniam proces jako udany. Dziękuję.

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

Dziękuję bardzo.

Proszę państwa, kontynuując odpowiedź jeszcze dla pani poseł Olko. Jeżeli chodzi o projekty europejskie, proszę państwa, one rządzą się troszkę innymi zasadami, a więc regulaminy bywają czasami trudne w realizacji. My staramy się maksymalnie to uelastyczniać i prowadzimy szereg takich dyskusji z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej. Interpretacja przepisów bywa dla nas trudna, bo za każdym razem chodzi o maksimum efektywności wydawania środków. Bywa czasami tak, że przepisy są na tyle utrudniające rozliczanie, czy też kwalifikowanie

różnych wydatków, co powoduje, że mamy z tym problem, i to prawda. Niemniej jednak wiele zaplanowanych projektów, które także są realizowane przez ministerstwo, jest realizowanych, i to w wymiarze obejmującym, w przypadku na przykład projektu Science for Business, 90 instytucji – wszystkie instytucje, które zostały zakwalifikowane do programu, uzyskały dofinansowanie. Z tego mamy dość dużą satysfakcję.

Jeżeli chodzi o zjawisko dropoutu jest to problem. Odpowiedzieliśmy na to programem w Narodowym Centrum Badań i Rozwoju – sfinansowaliśmy projekty, które mają przeciwdziałać temu zjawisku. Ale to zjawisko jest rzeczywiście skomplikowane i dostrzegamy ten problem. Trudno jest go rozwiązać w taki jednoznaczny sposób i w krótkim czasie.

Proszę państwa, Narodowe Centrum Nauki. Myślę, że w ciągu tego ostatniego czasu bardzo wiele dobrego się zadziało w NCN, wraz z informacją, że wzrastają nakłady na realizację projektów. To zaowocowało dużo większą popularnością, jak również wzrostem liczby składanych wniosków, co powoduje, że pomimo wzrostu nakładów ten procent *success rate*, wciąż nie jest dla nas satysfakcjonujący. Przekazaliśmy obligacje i wydaje się, że już sobie poradziliśmy.

Jest dyrektor – jeżeli mogę prosić o króciutki komentarz jeszcze pana dyrektora Narodowego Centrum Nauki, jeżeli chodzi o rozwiązanie problemu NCN i uruchomienie tych środków w najbliższych latach jako finansowanie w kolejnych programach.

Dyrektor Narodowego Centrum Nauki prof. dr hab. n. farm. Krzysztof Józwiak:

Dziękuję. Rozumiem, że powinienem wypowiedzieć się w sprawach wykorzystania obligacji.

To prawda – od 2026 r. zamierzamy już wykorzystywać obligacje i dofinansowywać konkursy badawcze, które są organizowane w Narodowym Centrum Nauki. Przygotowaliśmy jakiś czas temu, i czekamy w tej chwili na akceptację, zmianę planu finansowego na ten rok, która umożliwi już nam wykorzystanie obligacji. Planujemy te obligacje wykorzystać w ciągu najbliższych trzech lat. W pierwszym roku będzie to ok. 150 000 tys. zł. To jest zarówno kapitał, jak i pewne odsetki, które uzyskaliśmy od tych obligacji. Dziękuję.

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

Dziękuję bardzo.

I pozwólcie państwo, że przejdę do odpowiedzi na pytania, opinie kolejnych państwa posłów.

Pan poseł Schreiber pyta o zespół NCN, który w tej chwili dopiero ma przygotować tak naprawdę listę osób, którzy będą stanowili Radę NCN. Panie pośle, te słowa kierowane pod adresem piątki osób, które zaprosiliśmy do współpracy... To są profesorowie, przede wszystkim są to profesorowie z projektami – nie wiem, skąd ma pan taką informację. Proszę sprawdzić, niech pan sobie wpisze. Pani profesor Katarzyna Arkusz jest laureatem wielu konkursów i projektów, które zrealizowała nie tylko w NCN. Słowa kierowane pod adresem tych osób, które zapraszamy do współpracy, żeby pomogły ministrowi przygotować całą listę osób do tego, by stanowili grupę Rady NCN, jest naprawdę nieodpowiedzialne. Jeżeli my tak będziemy traktować ludzi, których zapraszamy do współpracy... To są naukowcy, to są ludzie, którzy ciężko pracują na swój dorobek i my będziemy w ten sposób ich traktowali, to za chwileczkę – nieodpłatnie, chcę to podkreślić – my nikogo nie zaprosimy do współpracy. Za każdym razem nagonka i hejt, który państwo zafundowaliście tej grupie osób, przekłada się również na relacje i współpracę z innymi zespołami. Przepraszam bardzo, panie pośle, tak nie można robić, to jest nieodpowiedzialne.

A więc jest to piątka osób, które nie stanowią Rady NCN. To jest grupa osób zaproszona przez ministra do współpracy, po to żeby dopiero przygotować założenia i zaprosić szersze grono osób, które rzeczywiście będą później stanowiły o jakości funkcjonowania tej niezwykle ważnej instytucji. To tyle mojego komentarza na ten temat.

Jeżeli chodzi o Sieć Badawczą Łukasiewicz i wyrok, proszę państwa, my nie będziemy się odnosić. Szanujemy wyroki niezawisłych sądów, jeżeli sąd podjął taką decyzję. W naszym przekonaniu działanie poprzedniego prezesa Sieci Badawczej Łukasiewicz pana doktora Dybczyńskiego było co najmniej nie do końca w porządku wobec całego środowiska. Dlatego przygotowaliśmy i złożyliśmy wniosek. Że tak zostało to rozstrzygnięte – szanujemy i też już nie chciałbym tego w szczegółach komentować.

Jeżeli chodzi o odpowiedź dla pana posła Dolaty, więc tutaj znów są kolejne pytania, które dotyczą szczegółów.

Komercjalizacja. Proszę państwa, bywa tak, że czasami jest to lepszy, czasami gorszy rok. Ja nie potrafię... Chyba że, jest tu pani wiceprezes, może powiedzieć coś więcej, jeżeli chodzi o wskaźniki i uzyskane przychody z komercjalizacji. Natomiast, proszę państwa, Sieć Badawcza

Łukasiewicz doskonale sobie radzi. Przychody, które płyną i zasilają budżety poszczególnych instytutów, w większości są to przychody na poziomie 80% pokrycia kosztów, a więc subwencja jest stosunkowo nieduża, porównując z innymi instytutami podległymi innemu ministerstwu czy też w ramach funkcjonowania Polskiej Akademii Nauk. Zatem cała Sieć Badawcza Łukasiewicz we względzie pozyskiwania środków na utrzymanie, na rozwój sobie bardzo dobrze radzi. I to nieprawda, że jakieś zmiany kadrowe spowodowały, że te przychody drastycznie spadły. Trzeba popatrzeć na całość. To nie tylko kwestia komercjalizacji, tylko to także projekty, które realizują, i pozyskiwane zlecenia na realizację badań. Tak więc to moja odpowiedź.

Jeżeli chodzi, proszę państwa, o Akademię Kopernikańską, ja nie mogę słuchać...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Może, panie ministrze, akademia... Mamy osobny punkt.

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

Tak.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

W momencie, kiedy będziemy mówić o akademii, będziemy mówić o akademii, dobrze? Proszę teraz tylko te...

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

To tyle, dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Zamykam dys...

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Jeszcze, pani przewodnicząca...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

...kuszę.

Czy jest sprzeciw wobec wniosku...

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Pani przewodnicząca.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

...pani poseł Doroty Olko o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu w zakresie omawianej części?

Jest sprzeciw?

Poseł Elżbieta Gapińska (KO):

Nie ma.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Nie ma sprzeciwu...

Poseł Kinga Gajewska (KO):

Jest.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Chwileczkę, przecież chyba się zgłaszam, tak? To chyba chcę sformułować...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Ale nie mówi pan, że się pan sprzeciwia.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Chyba widzi pani, że się zgłaszam, pani przewodnicząca.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Proszę, ponieważ jest sprzeciw, przystępujemy do głosowania.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Pani przewodnicząca, ale ja chcę ten sprzeciw uzasadnić.

Głos z sali:

Ale my nie chcemy.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Panie pośle, ustaliliśmy czas wystąpienia cztery minuty – wykorzystał pan ponad cztery minuty.

W tej chwili mamy głosowanie.

Kto jest za przyjęciem...

Poseł Urszula Koszutska (KO):

A czy mogę kartę?

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

...wniosku?

Poseł Urszula Koszutska (KO):

Nie mam karty.

Poseł Elżbieta Gapińska (KO):

To podejdź.

Poseł Dariusz Piontkowski (PiS):

Ale za czym głosujemy? Jakie jest głosowanie, pani przewodnicząca?

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

W tej chwili nie możemy, pani poseł, wyrobić karty.

Poseł Kinga Gajewska (KO):

To doliczyć ją ręcznie.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Szanowni państwo...

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Pani zabierała w poprzedniej kadencji...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Szanowni państwo...

Już... Ale bardzo proszę, jesteśmy w trakcie głosowania.

W takim razie, kto jest za pozytywnym zaopiniowaniem wykonania budżetu zgodnie z rekomendacją pani poseł Olko? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Wszyscy zagłosowali – ci, co mają karty?

Dziękuję bardzo. Zamykam głosowanie. Proszę o wyniki.

Głosowało...

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Sama sobie odebrała głos.

Poseł Elżbieta Gapińska (KO):

Niegrzecznie, panie pośle – „Sama sobie odebrała głos”.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Głosowało 28 posłów. Za – 17, 11 przeciw, nikt się nie wstrzymał.

Stwierdzam, że wniosek pani poseł Olko zyskał akceptację Komisji i do Komisji Finansów Publicznych prześlemy informację o pozytywnym zaopiniowaniu tej części budżetu.

Przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania sprawozdania z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk.

Proszę o zabranie głosu pana ministra Marka Gzika, sekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca. W ustawie budżetowej na rok 2025 w części 67 – Polska Akademia Nauk nie planowano dochodów budżetowych. Faktycznie osiągnięte w ciągu roku dochody budżetowe w tej części 67, w dziale 730 – Szkolnictwo wyższe, wyniosły 43,7 tys. zł, przy czym w strukturze dochodów największy udział stanowił zwrot niewykorzystanych środków dotacji podmiotowej, i to było 53%.

Wydatki zaplanowane na działalność PAN określone w ustawie budżetowej wyniosły 125 900 tys. zł. Stosownie do postanowień ustawy o Polskiej Akademii Nauk wymienione wyżej środki budżetowe zostały w ciągu roku przekazane dla PAN przez ministra właściwego i dotyczyły one: dotacji podmiotowej – 117 300 tys. zł, dotacji celowej na inwestycje – 8500 tys. zł, dotacji celowej na zadania w zakresie kształcenia – 109 tys. zł. Wykonanie wydatków akademii było na poziomie 99,8 % planu po zmianach.

W ramach dotacji podmiotowej finansowana była działalność organów i korporacji uczonych Polskiej Akademii Nauk w kwocie 18 700 tys. zł, następnie działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych PAN w kwocie 51 300 tys. zł. Pozostała działalność to 47 200 tys. zł. Dotacja celowa na kształcenie – 108 tys. zł. I wydatki majątkowe PAN w planie na 2025 r. to było 8500 tys. zł, wykorzystane na poziomie 99,5%. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Najwyższa Izba Kontroli.

P.o. wicedyrektor departamentu NIK Milena Tymendorf:

Ja tylko chciałabym powiedzieć, że Najwyższa Izba Kontroli nie kontrolowała wydatków w części budżetowej 67 za 2025 r.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Pani poseł Sylwia Bielawska. Proszę o przedstawienie koreferatu i wniosków do opinii Komisji.

Poseł Sylwia Bielawska (KO):

Szanowna pani przewodnicząca, szanowni państwo, pozwolicie państwo, że nie będę się już odnosić szczegółowo do treści, które przytoczył pan minister i które macie bardzo szczegółowo rozpisane w dość obszernym sprawozdaniu – jak co roku na kilkudziesięciu stronach Polska Akademia Nauk referuje nam w sposób właściwy o tym, co zostało zrobione i w jaki sposób zostały wydatkowane pieniądze, które zostają przekazane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Chciałabym zwrócić tylko uwagę na dwie kwestie, które, wydaje mi się, że powinny nas najbardziej zainteresować jako Komisję.

Chciałabym zwrócić uwagę przede wszystkim na kwestie zatrudnienia i wynagrodzenia. Wydatki na wynagrodzenia wzrosły w 2025 r., tak samo jak wzrosło przeciętne zatrudnienie w stosunku do roku poprzedniego. I przeciętne miesięczne wynagrodzenie w PAN – to jest ważne w kontekście, bo za chwilę będziemy rozmawiać o innej akademii, Akademii Kopernikańskiej – w roku 2025 wyniosło 9273 zł. Chciałabym, żebyście wszyscy państwo zapamiętali tę wysokość.

A druga kwestia, na którą bardzo chciałabym zwrócić uwagę, to jest kwestia, która szczególnie cieszy, ponieważ była wielokrotnie dyskutowana na posiedzeniach naszej Komisji, czyli kwestia udziału przedsięwzięć o charakterze informacyjno-promocyjnym oraz organizowanie wydarzeń o charakterze naukowym i popularyzatorskim. Tutaj należy zwrócić uwagę na to, że wskaźność zaplanowanego miernika została znacznie przekroczona i została wykonana na poziomie 159%. Większa wartość miernika wynika z aktywności placówek podległych Polskiej Akademii Nauk, ale przede wszystkim również z tego, że wszyscy pracownicy PAN bardzo mocno promowali, upowszechniali i popularyzowali osiągnięcia naukowe. Organizowali bądź współorganizowali wiele przedsięwzięć promujących naukę, czyli to były nie tylko wystawy, sympozja czy warsztaty, ale również lekcje muzealne oraz festiwale naukowe, a także dość duża promocja wydarzeń w mediach społecznościowych i na stronach internetowych. Czyli to, o czym mówiliśmy i wielokrotnie stawialiśmy jako wniosek, jak państwo widzicie, zostało spełnione wraz z nadwyżką.

Biorąc pod uwagę, że nie było sprawdzenia Najwyższej Izby Kontroli, ale z przedstawionego sprawozdania wynika, że środki zostały wydane w sposób jawny, gospodarczy, celowo oraz transparentnie, oczywiście opinia może być tylko i wyłącznie pozytywna.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję na tych samych zasadach co poprzednio.

Pan poseł Dolata, bardzo proszę.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Dziękuję uprzejmie.

Chciałbym stwierdzić, panie ministrze, że pan po prostu zwyczajnie kłamie, bo pan wspominał o tym, że był jakiś wyrok sądowy w sprawie pana doktora Dybczyńskiego, poprzedniego prezesa Sieci Badawczej Łukasiewicz. Nie było żadnego wyroku, ponieważ Prokuratura Okręgowa w Warszawie umorzyła postępowanie. Zatem niech pan nie stwarza wrażenia, że prokuratura przeprowadziła jakieś śledztwo i uznała, że zarzuty, które formułowaliście, były zasadne, bo to właśnie na etapie prokuratury nastąpiło umorzenie. To jest ogromna różnica. To po pierwsze.

A po drugie, ja nie wiem, bo pan jest profesorem i wydaje mi się, że na różnych etapach kariery naukowej jednak gdzieś powinien się pan zetknąć z logiką – logiką arystotelesową. Ale to, co pan powiedział odnośnie do umiędzynarodowienia i przyczyn, które sprawiają, że mamy tutaj jakieś niedostatki, z logiką nie ma nic wspólnego. Ponieważ, jeśli pan mówi, że jest jakaś nagonka na migrację ze strony Prawa i Sprawiedliwości...

Głos z sali:

Ale jest przecież.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

...która wpływa na was, że wy w związku z tą nagonką zamykacie przed naukowcami...

Głos z sali:

To społeczeństwo...

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

To jest różnica, czy społeczeństwo, czy Prawo i Sprawiedliwość.

I teraz, w kontekście tego, co pan powiedział, to jak wyglądają te wasze zarzuty, które formułowała ta słynna komisja śledcza, która miesiącami za publiczne pieniądze badała rzekome nadużycia w przyznawaniu wiz? Przecież wy mówiliście, że to my, jako Prawo i Sprawiedliwość, otworzyliśmy granice...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Otworzyliście. Panie pośle, do rzeczy.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Otworzyliśmy granice, tak? A teraz pan profesor Gzik, pan minister Gzik mówi, że my wstrzymujemy migrację. To jedno woleć, tak? – albo wstrzymujemy migrację, albo otwieramy bramy do Polski szeroko dla wszystkich. Przecież to się, to się po prostu nie trzyma kupy. Panie ministrze, niech pan tak naiwnie i tak prymitywnie nie tłumaczy się z waszych błędów i wpadek.

A z komercjalizacją, panie ministrze, na Boga – jeśli zapisuje się w strategii, że osiągnie się 5% przychodów z komercjalizacji, a osiąga się mniej niż 0,5% i mniej niż w roku poprzednim o 45%, to jest to po prostu kompletna kompromitacja. I nic, żadne słowa, które pan wypowie – czy pani przewodnicząca Szumilas będzie zabierała głos, czy nie będzie – to ta kompromitacja jest z nami. To jest wasza kompromitacja.

I kompromitacją jest zamykanie ust posłom. Są tu przedstawiciele środowiska naukowego. Proszę państwa, zobaczcie, jak to wygląda. Debata dotycząca wykonania budżetu państwa – na czym ona polega? Na wygłoszeniu oświadczeń. Oświadczenie wygłasza minister, oświadczenie wygłasza poseł – nie ma możliwości reakcji.

Poseł Elżbieta Gapińska (KO):

Pan cały czas gada i reaguje.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

W poprzedniej.... Ale wykorzystuję teraz okazję, że jest następny punkt, i wracam do punktu poprzedniego. Czyli stosuję pewien kruczek, żeby móc zareagować na to, co mówił pan minister. Nie mogę powiedzieć już nic na temat Polskiej Akademii Nauk, bo wykorzystałem swój czas na reakcję, która powinna być rzeczą naturalną.

Pani przewodnicząca omal nie została odwołana dwa tygodnie temu i nie wyciągnęła żadnych wniosków. Pani nie dorasta po prostu do tej funkcji, bo się pani po prostu kompromituje.

Poseł Renata Rak (KO):

Niech pan skończy.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo. Czas się skończył, panie pośle.

Posel Renata Rak (KO):

Wystarczy.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

O tym, kto dorósł, czy do nie dorósł do funkcji...

Posel Elżbieta Gapińska (KO):

To nie pan decyduje.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

...nie będzie pan decydował.

Posel Zbigniew Dolata (PiS):

Decyduję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Nie będzie pan decydował.

Jeżeli chodzi o migrację, to można szeroko otworzyć granice i jednocześnie prowadzić politykę nagonki na ludzi, którzy do nas przyjechali. I to doskonale znamy nie tylko z historii, ale też z ostatnich wydarzeń.

Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos? Nie widzę.

Panie ministrze, proszę o odpowiedź. Właściwie nie było pytań o Polską Akademię Nauk – jeżeli pan chce się odnieść do...

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

Trudno komentować wypowiedzi pana posła Dolaty. Doskonale wiemy, że atmosfera podsycana wobec w ogóle ludzi przyjeżdżających z zagranicy... wszyscy są traktowani w jednej kategorii. To tak jak za czasów Prawa i Sprawiedliwości byliśmy tylko krajem, przez który ludzie migrowali na zachód Europy. My zwracamy uwagę na to, że część z ludzi, którzy przyjeżdżali do naszego kraju, którzy za chwileczkę też po studiach odjeżdżali, to byli studenci, którzy byli dla nas partnerami we wspólnym procesie kształcenia czy też realizacji badań. A że atmosfera w naszym kraju jest taka, że społeczeństwo, podsycone rzeczywiście nagonką realizowaną przede wszystkim przez prawicowe ugrupowania, nie tylko Prawo i Sprawiedliwość, powoduje to, że zaostrzyliśmy pewne warunki wizowe i przez to ograniczyliśmy przyjazd wielu ludzi, którzy byli studentami i byli cennymi tak naprawdę partnerami dla wielu uczelni. I to tyle. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Zamykam dyskusję.

Czy jest sprzeciw wobec wniosku pani poseł Sylwii Bielawskiej o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk? Jest sprzeciw?

Posel Łukasz Schreiber (PiS):

Chciałbym jeszcze zadać pytanie.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Panie pośle, ustaliliśmy na samym początku pewne reguły. Pytałam...

Posel Zbigniew Dolata (PiS):

Kto ustalił?

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Komisja ustaliła – pytałam państwa jako Komisję.

Zamknęłam dyskusję. Pytałam, czy jest jeszcze głos od państwa posłów.

Posel Zbigniew Dolata (PiS):

I pan poseł się zgłaszał.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Nie, pan poseł się nie zgłaszał.

Posel Zbigniew Dolata (PiS):

Zgłaszał się, ja widziałem.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Zgłosił się w momencie, kiedy dyskusja była zamknięta.

Czy pan poseł składa sprzeciw wobec pozytywnej opinii dla Polskiej Akademii Nauk?

Posel Łukasz Schreiber (PiS):

Tak.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Tak? W takim razie przystępujemy do głosowania.

Posel Łukasz Schreiber (PiS):

Czy mogę uzasadnić?

Głos z sali:

Nie można.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Kto z państwa posłów jest za pozytywnym zaopiniowaniem budżetu Polskiej Akademii Nauk? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Bardzo proszę o wyniki głosowania.

Głosowało 25 posłów. Za – 16, przeciw – 9, nikt się nie wstrzymał.

Stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała sprawozdanie z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk.

Przystępujemy do rozpatrzenia i zaopiniowania sprawozdania z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 90 – Akademia Kopernikańska.

I teraz, panie ministrze, proszę o zabranie głosu i przedstawienie wykonania budżetu Akademii Kopernikańskiej.

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

Dziękuję bardzo. Proszę państwa, wykonanie budżetu to jest część 90, która dotyczy Akademii Kopernikańskiej. W ustawie budżetowej na rok 2025 nie planowano dochodów budżetowych. Wydatki zaplanowano na poziomie 11 800 tys. zł. Wyżej wymienione środki budżetowe zostały ustalone w planie po zmianie w formie dotacji podmiotowej, to jest 11 300 tys. zł oraz 500 tys. zł dotacja celowa. Plan wydatków wykonano na poziomie 94% i to było 11 100 tys. zł w ramach dotacji podmiotowej związanej z dofinansowaniem bieżącej działalności jednostki. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Najwyższa Izba Kontroli, proszę przedstawiciela o opinię.

P.o. wicedyrektor departamentu NIK Milena Tymendorf:

Najwyższa Izba Kontroli nie prowadziła kontroli w części budżetowej 90 za 2025 r.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Proszę panią poseł Sylwię Bielawską o przedstawienie koreferatu i wniosków do opinii Komisji.

Posel Sylwia Bielawska (KO):

Szanowna pani przewodnicząca, szanowni państwo, mam ten przywilej referowania koreferatu odnośnie do Akademii Kopernikańskiej. Chyba chciałabym też postawić wniosek, żebym w przyszłym roku została z tego obowiązku zwolniona.

Akademia, która została powołana 28 kwietnia 2022 r. – rok 2025 był zatem jej czwartym rokiem funkcjonowania. Tak naprawdę jest to kolejny rok, kiedy większość budżetu, który idzie ze strony Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, to są kwoty pieniężne, które idą tylko i wyłącznie na wynagrodzenia osobowe. 98,3% – to wszystko poszło na wynagrodzenia osobowe. Jeżeli chcielibyśmy natomiast powiedzieć o sukcesach i osiągnięciach tejże akademii, mielibyśmy ogromny problem, żeby znaleźć takowe, żeby je wskazać.

Dlatego chciałabym też zwrócić państwa uwagę tutaj, że przeciętne miesięczne wynagrodzenie – i zaakcentować i odnieść to do wynagrodzenia Polskiej Akademii Nauk – w przypadku Akademii Kopernikańskiej wynosiło 18 240 zł. Tak naprawdę należałoby zadać pytanie,

za co płacimy osobom zatrudnionym, niewielu osobom, ośmiu osobom, skoro jedyny miernik, który jest – jedyny miernik, powtórzę to – wynosi wartość 1 i nie zostaje wykonany. Mówię tutaj o przyznaniu Nagrody Kopernikańskiej. Bardzo dobrze, że pod koniec roku ministerstwo podjęło decyzję o zablokowaniu i nieprzekazaniu tych środków, ponieważ ustawa dotacyjna nie została najzwyczajniej w świecie zrealizowana... zadanie nie zostało zrealizowane...

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Pani przewodnicząca, ja się zgłaszam.

Poseł Sylwia Bielawska (KO):

...i nie zostało wykonane.

W związku z powyższym nie mam innej możliwości, jak negatywnie zaopiniować wniosek...

Poseł Renata Rak (KO):

Ale przeszkadza pan.

Poseł Sylwia Bielawska (KO):

...o wykonanie budżetu w przypadku Akademii Kopernikańskiej.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Zgłaszam się tylko.

Poseł Sylwia Bielawska (KO):

Przypomnę jeszcze tylko, że Komisja, jak i parlament próbowały już zakończyć tę nieprawidłową sytuację. Podjęliśmy ustawę o likwidacji, ale niestety prezydent Duda ostatnim rzutem na taśmę zawetował nam tę ustawę. Myślę, że to jest bardzo ważna wiadomość, która porządkuje pewnego rodzaju obraz, i ci z państwa, którzy za chwilę będą głosować nad wnioskiem o negatywne zaopiniowanie, nie będą mieli żadnych wątpliwości. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję.

Bardzo proszę, pan poseł Dolata. Pięć... cztery minuty.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Tak. Pani poseł, która przedstawiała koreferat, zwróciła uwagę na to, że Akademia Kopernikańska nie prowadzi żadnych badań. A jakże miałyby prowadzić badania, jeśli nie daliście na to żadnych środków? To tak samo można by dokładnie taki sam zarzut postawić Polskiej Akademii Nauk, gdybyście obciąli finansowanie do takiego stopnia, żeby wystarczało tylko na pensje. Podobna sytuacja mogłaby spotkać każdą uczelnię wyższą w Polsce. Nie dajecie środków na badania, to tych badań nie ma. Skąd niby ci naukowcy mieliby znaleźć środki finansowe na prowadzenie jakiegokolwiek działalności naukowej? Przecież to jest skrajna bezczelność, żeby stawiać taki zarzut w sytuacji, kiedy o 50% obciąliście środki, doprowadzając właśnie do tego, żeby nie było tam żadnej aktywności.

To była instytucja, która nie kosztowała polskiego podatnika zbyt wiele, natomiast przynosiła naprawdę bardzo duży rozgłos polskiej nauce. Chociażby to, że fundowano Nagrodę Kopernikańską, powodowało zainteresowanie polską nauką w szerokich kręgach naukowych na całym świecie i to, że byli tutaj naukowcy, którzy byli laureatami Nagrody Nobla, czym nie mogą się pochwalić żadne inne polskie instytucje naukowe. Szczerze mówiąc, nie stawiam tego jako zarzutu, ale idea powołania Akademii Kopernikańskiej była taka, żeby osiągnąć sukces w tej dziedzinie. I wy, być może dlatego, że Niemcy nieraz mówią, że Kopernik to jest ich naukowiec, uznaliście, że to nie może być symbol polskiej nauki, i żeby naukowcy z całego świata mogli się chlubić, że otrzymują nagrodę od polskiej instytucji naukowej, postanowiliście ją zlikwidować. Nie wiem, jakie było myślenie, bo jakiegokolwiek by nie było, to efekty są po prostu oplakane i kompromitują was jako rząd, który powinien dbać o rozwój polskiej nauki.

Zatem naprawdę jeszcze raz zwrócę się do pani poseł, która przedstawiała koreferat. Proszę się w ten sposób nie kompromitować, bo to, co pani powiedziała, jest wielką kompromitacją.

Poseł Sylwia Bielawska (KO):

Ale ja nie mówiłam o badaniach, panie pośle.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Mówiła pani właśnie, że nie ma – że nie ma żadnej aktywności i działalności, żadnych badań i żadnych sukcesów. Jak mogą być sukcesy, jeśli zabraliście finansowanie i chcieliście zlikwidować instytucję? Kto z taką instytucją będzie chciał się wiązać? Kto będzie chciał w takiej instytucji pracować? Przecież to, co zrobiliście, to jest absolutny skandal – rozpędziliście środowisko naukowe, które się skupiało w tej instytucji. Podobnie zresztą jak zniszczyliście tak naprawdę Sieć Badawczą Łukasiewicz i inne instytucje naukowe, które rozkwiwały pod rządami Prawa i Sprawiedliwości.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

O, dziękuję za taki rozkwit.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Niech pani nie komentuje, pani przewodnicząca.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję za taki rozkwit. Wolałabym, żeby nagrody były za osiągnięcia badawcze, a nie żeby instytucja funkcjonowała, rozdając tylko nagrody i przyznając sobie pensje. Jednak są w tej instytucji osoby, które za 18 tys. zł miesięcznie pracują.

Pan poseł Schreiber.

Czy jeszcze ktoś z państwa posłów? Pan poseł Wieczorek. Czy jeszcze ktoś? Zamykam listę.

Poseł Łukasz Schreiber (PiS):

Bardzo dziękuję, pani przewodnicząca. Panie ministrze, Wysoka Komisjo, tak krótko, zbiorczo, zwłaszcza że poprzednio nie zostałem dopuszczony do możliwości pytania.

Pan minister na...

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Przepraszam, panie pośle...

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

I koniec.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Przepraszam, panie pośle, ale będę pilnowała zasad, które ustaliła Komisja. Zapytałam, czy ktoś chce zabrać głos, nie było reakcji – zamknęłam listę.

Poseł Łukasz Schreiber (PiS):

Była reakcja.

Poseł Elżbieta Gapińska (KO):

Nie, reakcja była potem.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

I będę tak robić, bo państwo, jeżeli chcecie zabrać głos, macie odpowiedni moment, w którym możecie to robić. I teraz, panie pośle, pan się zgłosił, ma pan cztery minuty.

Poseł Łukasz Schreiber (PiS):

Dlatego chciałbym nawiązać jeszcze do tego, co pan powiedział. Moje pytania dotyczące NCN wiązały się z pytaniami, które formułowało środowisko naukowe, także organizatorzy protestu – tego, na którym wspólnie staliśmy, ale pan przemawiał. Tak że wydaje mi się, że warto odpowiadać na te pytania i tyle. To jest pierwsza sprawa. Rozumiem, że pan jest zadowolony i że to tak powinno wyglądać.

Druga sprawa – odnośnie do Polskiej Akademii Nauk, instytutów. Pamięta pan naszą ostatnią dyskusję na sali plenarnej Sejmu? Zarzucił mi pan wtedy kłamstwo. Ukazał się, jak pan widział, list rektorów wszystkich uczelni publicznych z kujawsko-pomorskiego, którzy protestowali przeciwko działaniom tego instytutu Czocheńskiego. Mimo to pan... to znaczy Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydało pozytywną decyzję o przekształceniu go w instytut PAN i wejściu na tę ścieżkę.

I moje pytanie teraz, także związane. Wielkie są problemy finansowe, to wszyscy wiemy, PAN, instytutów PAN. Nikt nie będzie chyba temu zaprzeczał. Także Akademia Kopernikańska – obok waszych złośliwych działań, faktem jest, że niedofinansowanie polskiej nauki prowadzi także tutaj do problemów. Jest ustawa, którą zaproponowaliśmy, dotycząca zwiększenia nakładów

na naukę, i to drastycznego zwiększenia nakładów, ale rozpisana w latach. Moje pytanie jest takie: czy pan, czy MNiSW jest gotowe poprzeć ten projekt? Oczywiście można rozmawiać o tym, można dyskutować o szczegółowych zapisach, można dokonywać korekt, ale czy można liczyć na wsparcie, nawet jeżeli nie całego rządu, to ministra nauki i resortu, i pana osobiście w tych pracach? Ponieważ jest szansa wówczas, żeby taka ustawa, chyba bardzo ważna dla całego środowiska, uzyskała większość na sali plenarnej. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Pan poseł Wieczorek – cztery minuty.

Poseł Dariusz Wieczorek (Lewica):

Tak, pani przewodnicząca. Szanowni państwo, dyskutujemy o Akademii Kopernikańskiej – poseł Dolata sygnalizował tutaj, że coś niszczy. Natomiast myślę, że ta instytucja jest najlepszym przykładem tego, w jaki sposób są marnowane środki finansowe. Przypomnę tylko, że już jeśli chodzi o budżet roku 2022, 2023 były bardzo poważne zastrzeżenia co do wykonania tego budżetu i co do tego, jak są wydatkowane środki. Wtedy to średnie wynagrodzenie było jeszcze większe, bo wynosiło ponad 20 tys. zł. W związku z tym po prostu jest to instytucja, która rzeczywiście nie przynosi żadnych korzyści...

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

A pana żona ile zarabia?

Poseł Dariusz Wieczorek (Lewica):

Na pewno nie tyle.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

A ile?

Poseł Dariusz Wieczorek (Lewica):

Myślę, że dużo, dużo mniej, więc generalnie nie ma tutaj co tego porównywać.

Natomiast prawda jest taka, że jeżeli chodzi o tę instytucję, od początku do końca była to instytucja, która przecież doskonale wiecie – mówię to do przedstawicieli poprzedniej rządzącej koalicji – po co była stworzona. Stworzona była dla swoich, stworzona była jako kontrinstytucja dla Polskiej Akademii Nauk, bo chcieliście głodzić PAN, po to żeby właśnie ta Akademia Kopernikańska była tą główną instytucją, która będzie się zajmowała nauką. Po to to było robione.

Dzisiaj nie wiem, czy pan minister jest w stanie odpowiedzieć, i panowie, na pytanie takie chociażby: jakie lokale ta instytucja wynajmuje, od kogo wynajmuje, ile miesięcznie płaci? To jest niegospodarność. To jest po prostu coś, co powinno się rzeczywiście dzisiaj zakończyć. Ale prezydent niestety ustawę zawetował. Pytanie: czy planujecie przygotowywać w tej sprawie jeszcze kolejną ustawę? Ponieważ szkoda naprawdę co roku wydawać te pieniądze. I co z tego, że będziemy negatywnie opiniować wykonanie budżetu? To przecież nie o to w tym wszystkim chodzi. Trzeba wreszcie coś z tym zrobić, żeby nie marnować tych milionów złotych. Zatem pytanie mam takie: jaki ministerstwo w tej sprawie ma plan i jakie planujecie działania na przyszłość? Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Jeszcze zanim zamknę dyskusję, panie ministrze, proszę o odpowiedzi na pytania.

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

Proszę państwa, Akademia Kopernikańska nigdy nie powinna była powstać. Powstała wbrew całemu środowisku polskiej nauki i wypowiadali się negatywnie przedstawiciele różnych instytucji, organów, więc była jednoznacznie krytykowana. Powstała jako alternatywna rzeczywistość, po to żeby pokazać Polskiej Akademii Nauk, że jak będą podskakiwać, to Prawo i Sprawiedliwość całkowicie zaorze PAN, a będzie budowało alternatywną rzeczywistość i tworzyło kuźnię własnych kadr. I 12 000 tys. zł, które niestety znowu musimy wydawać, bo niestety pan prezydent związał nam ręce.

Apel do pana posła Dolaty: spróbujemy, być może, wspólnie podjąć inicjatywę i w końcu oszczędzimy sobie w budżecie 12 000 tys. zł.

Pan poseł mówi, że zablokowaliśmy finansowanie i nie ma efektów badań. Panie pośle, niech pan mi powie, ile za 12 000 tys. zł można zrealizować ciekawych projektów badawczych? Proszę, zapytajmy, jest... A, chyba już opuścił nas dyrektor NCN. Przecież można byłoby zrealizować, nie wiem, co najmniej dwanaście projektów po 10 000 tys. zł...

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Słyszał pan o kosztach stałych?

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

...i sfinansowalibyśmy.

To po co nam te koszty? Po co nam te koszty, panie pośle? Po co wynajmować pomieszczenia, po 18 tys. zł płacić ludziom, którzy tam kompletnie nic nie robią? Niech zrobią chociaż jakieś podstawowe badania, nie wiem, socjologiczne, jakiegokolwiek – niech przyczynią się do jakiejś wartości dodanej. Natomiast przepalamy...

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

To wy przepalacie.

Sekretarz stanu w MNiSW Marek Gzik:

Przepalaliśmy przez ostatnie lata i dalej zmuszeni jesteśmy niestety przez pana prezydenta, który wetuje ustawę, która rozwiązałaby tę poczwarkę tak naprawdę na mapie polskich instytucji naukowych. Moglibyśmy zaoszczędzić te pieniądze i przekierować je na wiele innych potrzeb, które, jak słusznie państwo podkreślacie w Prawie i Sprawiedliwości, są w polskiej nauce. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Zamykam dyskusję.

Czy jest sprzeciw wobec wniosku pani poseł Sylwii Bielawskiej?

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

A jaki to jest wniosek?

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

O negatywne zaopiniowanie.

Poseł Zbigniew Dolata (PiS):

Sprzeciw.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Sprzeciw. Przystępujemy do głosowania.

Proszę bardzo, kto z państwa posłów jest za negatywnym zaopiniowaniem wykonania budżetu Polskiej Akademii Nauk?

Poseł Elżbieta Gapińska (KO):

Nie, nie Akademii Nauk.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Przepraszam bardzo. Jeszcze raz.

Kto z państwa posłów jest za negatywnym zaopiniowaniem wykonania budżetu Akademii Kopernikańskiej? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję.

Proszę o wyniki głosowania.

Głosowało 21 posłów. Za – 14, przeciw – 7, nikt się nie wstrzymał.

Stwierdzam, że Komisja negatywnie zaopiniowała sprawozdanie z wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 90 – Akademia Kopernikańska.

Dziękuję państwu za czujność i zwrócenie uwagi na oczywistą pomyłkę.

Przystępujemy do rozpatrzenia części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie, Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego i części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, pozycja 29.

Proszę o zabranie głosu pana Henryka Kiepure, sekretarza stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej.

Sekretarz stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej Henryk Kiepusa:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, przedkładam informację o realizacji części 30 – Oświata i wychowanie.

I tak, plan dochodów w tej części określony został w ustawie budżetowej na 2025 r. w wysokości 9448 tys. zł. Dochody zrealizowano w łącznej kwocie 21 528 tys. zł, to jest 227,9% planu.

Uzyskane dochody pochodziły m.in. z: wpływów z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów uzyskanych przez okręgowe komisje egzaminacyjne oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej; wpływów ze zwrotów dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, pobranych niezależnie lub w nadmiernej wysokości; wpływów z różnych opłat, wpływów z pozostałych odsetek, wpływów z rozliczeń i zwrotów z lat ubiegłych, wpływów z odsetek od dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur pobranych niezależnie lub w nadmiernej wysokości; wpływów z tytułu kar i odszkodowań wynikających z umów.

Wydatki budżetu państwa w części 30. W ustawie budżetowej te wydatki zaplanowano w kwocie 924 765 tys. zł. Plan po zmianach, z uwzględnieniem zwiększeń z rezerw celowych, wyniósł 1 326 272 tys. zł i zrealizowany został w wysokości 87,5 % w kwocie 1 160 011 tys. zł.

Główne wydatki. 90% ogółu wydatków w części 30 poniesionych zostało w dziale 801 – Oświata i wychowanie. Plan wydatków po zmianach w tym dziale wyniósł 1 199 567 tys. zł, a wykonany został w kwocie 1 046 518 tys. zł, to jest 87,2 % planu.

Ponadto wydatki w części 30 realizowano.

W dziale 750 – Administracja publiczna to 901 597 tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie zadań związanych z funkcjonowaniem Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz na finansowanie i współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

Wydatki w dziale 754 – Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa, 48 tys. zł z przeznaczeniem na realizację przedsięwzięć wynikających z ustawy o zarządzaniu kryzysowym.

Wydatki w dziale 851 – Ochrona zdrowia to 6715 tys. zł z przeznaczeniem na realizację zadań wynikających z ustawy o zdrowiu publicznym. Środki przeznaczone zostały na dotacje dla podmiotów wyłonionych w ramach otwartego konkursu ofert realizowanych w ramach „Narodowego programu zdrowia” na lata 2021–2025 – działanie 1: „Realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej.

Wydatki w dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej to 875 tys. zł z przeznaczeniem na organizację i prowadzenie kursów języka polskiego i adaptacji w społeczeństwie polskim dla repatriantów i przybyłych z nimi do Polski członków ich najbliższych rodzin.

W dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza wydatki to 2585 tys. zł przeznaczone na wypłatę stypendiów ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania dla uczniów uzyskujących wybitne osiągnięcia edukacyjne.

Wydatki w dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, to 11 674 tys. zł na dotację podmiotową z budżetu państwa dla Centrum Nauki Kopernik.

Dotacje podmiotowe i celowe.

W części 30 plan wydatków po zmianach na dotacje podmiotowe został określony w kwocie 26 499 tys. zł. Wykonanie wydatków wyniosło 23 942 tys. zł. Dotacje podmiotowe przyznano Instytutowi Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego oraz Centrum Nauki Kopernik.

W części 30 plan wydatków po zmianach w zakresie dotacji celowych wyniósł 548 761 tys. zł, natomiast zrealizowany został w kwocie 437 382 tys. zł. Dotacje celowe przeznaczono m.in. na realizację programów i przedsięwzięć: „Za życiem”, „Wyjście z klasą”, „Nasze tradycje”, „Edukacja na rzecz budowania społeczeństwa obywatelskiego”, „Moc relacji w edukacji”, „Wsparcie edukacji matematycznej z użyciem narzędzi AI”, „Doposażenie szkół w środki higieny menstruacyjnej”, „Wsparcie nieletnich matek umieszczonych w młodzieżowym ośrodku wychowawczym”. Ponadto dotacje celowe zostały przeznaczone na: dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego w zakresie oświaty, zadania realizowane przez Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego, organizację i przeprowadzenie olimpiad, konkursów i turniejów, sfinansowanie kosztów obsługi administracyjnej programu Erasmus+, obsługi administracyjnej i organizacyjnej prac

Komitetu Polsko-Litewskiego Funduszu Wymiany Młodzieży oraz Polsko-Ukraińskiej Rady Wymiany Młodzieży.

Wydatki budżetu środków europejskich w części 30. Plan wydatków po zmianach wyniósł 226 933 tys. zł, natomiast zrealizowany został w kwocie 156 353 tys. zł, to jest 69 %. Powyższe wydatki przeznaczone zostały na realizację projektów w ramach programu Fundusz Europejski dla Rozwoju Społecznego na lata 2021–2027. Niepełne wykonanie zaplanowanych środków wynika przede wszystkim z modyfikacji wniosków o dofinansowanie projektów, funkcjonujących procedur związanych z zamówieniami publicznymi oraz zmianami w harmonogramach realizacji poszczególnych projektów. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję panu ministrowi.

Proszę o zabranie głosu przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli.

P.o. dyrektor Departamentu Spraw Społecznych Najwyższej Izby Kontroli Konrad Kostępski:

Dziękuję pani przewodnicząca.

Szanowna Komisjo, nazywam się Konrad Kostępski, jestem dyrektorem Departamentu Spraw Społecznych Najwyższej Izby Kontroli, który od tego roku będzie miał w swojej pieczy część Oświata i wychowanie.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2025 r. w części 30 – Oświata i wychowanie. Kontrola próby wydatków wykazała, że zostały one poniesione w sposób prawidłowy, w granicach kwot określonych w planie finansowym, z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w przepisach ustawy o finansach publicznych i na zadania służące celom jednostki. Dysponent części 30 sprawował prawidłowo nadzór i kontrolę nad realizacją budżetu.

NIK zaopiniowała pozytywnie prawidłowość sporządzania sprawozdań za 2025 r. Stosowany system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań budżetowych, w tym sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Księgi rachunkowe stanowiące podstawę sporządzenia sprawozdań dysponenta części 30 były prowadzone prawidłowo.

Zgodnie z założeniami przyjętymi do kontroli wykonania budżetu państwa w 2025 r., kontrola nie obejmowała wykonania planu finansowego Instytutu Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego.

W zakresie rezerwy celowej... To teraz?

Przepraszam, pani przewodnicząca, czy rezerwę celową?

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Tak.

P.o. dyrektor Departamentu Spraw Społecznych Najwyższej Izby Kontroli Konrad Kostępski:

Tak, dobrze. W zakresie Rezerwy celowej, pozycja 29, środki zostały wykorzystane na sfinansowanie podwyższenia wynagrodzeń nauczycieli zatrudnionych w Ośrodku Rozwoju Edukacji, Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i okręgowych komisjach egzaminacyjnych, w szkołach i placówkach Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za granicą. Rezerwa nie podlegała szczegółowemu badaniu.

Dziękuję serdecznie.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo przedstawicielom Najwyższej Izby Kontroli.

Proszę panią poseł Kingę Gajewską o przedstawienie koreferatu i wniosków do opinii Komisji.

Poseł Kinga Gajewska (KO):

Szanowni państwo, pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, w ramach części 30 – Oświata i wychowanie, Instytut Rozwoju Języka Polskiego im. św. Maksymiliana Marii Kolbego i w części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, pozycja 29, finanse były wydawane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Sprawozdanie z wykonania dochodów w części 30 też nie budzi żadnych zastrzeżeń, podobnie jak i te wszystkie, które wymieniłam. Najwyższa Izba Kontroli, jak przed chwilą usłyszeliśmy, też wykonanie budżetu w tych częściach ocenia pozytywnie.

Tutaj może powiem coś dodatkowego o Instytucie Rozwoju Języka Polskiego. Otóż, koszty zostały zrealizowane w wysokości 91% planu po zmianach. Ta niepełna realizacja planu po zmianach wynikała właśnie m.in. z oszczędności w ramach pozycji jak na przykład materiały, energia,

usługi czy pozostałe koszty funkcjonowania, i już któryś rok z rzędu jest to doskonale wykonanie budżetu. Pani dyrektor też stara się znaleźć w tam, gdzie może, jakieś oszczędności.

Tak że pozytywnie rekomenduję o zaopiniowanie tych wszystkich części budżetu. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa posłów chciałby zabrać głos? Nie widzę.

Czy pan minister? Nie. Dziękuję.

W takim razie, czy jest sprzeciw wobec wniosku pani poseł Kingi Gajewskiej o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania z wykonania budżetu państwa w części 30 – Oświata i wychowanie oraz w części 83 – Rezerwy celowe, pozycja 29?

Nie ma sprzeciwu.

Czyli stwierdzam, że Komisja pozytywnie zaopiniowała sprawozdanie z wykonania budżetu państwa w części 30 – Oświata i wychowanie oraz w części 83 – Rezerwy celowe, pozycja 29.

Pozostał nam obowiązek wyboru posła referenta, który w imieniu Komisji przedstawi opinię na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych.

Pani przewodnicząca.

Posel Elżbieta Gapińska (KO):

Ja proponuję panią poseł Krystynę Szumilas.

Przewodnicząca poseł Krystyna Szumilas (KO):

Czy jest inna propozycja? Nie widzę.

Czy jest sprzeciw wobec tej propozycji? Nie widzę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła wniosek.

Na tym zakończyliśmy porządek dzienny posiedzenia. Zamykam posiedzenie Komisji.